

KRALJEVINA JUGOSLAVIJA

UPRAVA ZA ZAŠTITU

INDUSTRIJSKE SVOJINE

KLASA 23 (3).

IZDAN 1 AVGUSTA 1936

PATENTNI SPIS BR. 12435

I. G. Farbenindustrie Aktiengesellschaft, Frankfurt a./M., Nemačka.

Vezujuće sredstvo za građenje drumova.

Prijava od 5 jula 1935.

Važi od 1 novembra 1935.

Traženo pravo prvenstva od 7 jula 1934 (Nemačka).

Poznato je da podesnost katrana za ciljeve građenja drumova u velikoj meri zavisi od njihovog kitujućeg dejstva. Ova pak osobina biva određena čitavim nizom fizičkih konstanti, čije dejstvo u pojedinostima još nije potpuno razjašnjeno. Tako između ostalog kitujuće dejstvo biva uticano otpornošću na prijanjanje katrana na minerale kao i unutrašnjom sposobnošću katrana za lepljenje, koja zavisi od stepena žilavosti i sposobnosti za istezanje (duktiliteta). Kitujuće dejstvo dobija svoju važnost u uticanju na obrazovanost katrana, zgusnutih ispunjujućim masama, kao u otpornosti na pritisak, na zatezanje i na smicanje kalupnih oblika iz takvih masa. Pokušalo se, da se ove vrednosti, koje su smatrane kao merodavne po upotrebljivost vezujućih sredstava, u pojedinostima brojno iznađu i da se da pravac za ispitivanje katrana u pogledu na njihovu upotrebljivost.

Sada je nađeno, da za upotrebljivost katrana i sličnih vezujućih sredstava u tehničkom pogledu za građenje drumova kao merodavne smatrane gore pomenute osobine bivaju na sasvim neočekivano povoljan način uticane, ako se teru dodeli mala sadržina hlorom tretiranog polivinilhlorida (u sledećem prosto označavana kao „polivinilhlorid“), koja se na primer može dobiti na taj način, što se polivinilhlorid u kakvom rastvornom ili suspenzionom sredstvu dalje hlorira. Za ovo naročito podesan postupak čini predmet patenta br. 10747. Po pronalasku se stoga u sredstva za vezivanje koja

se upotrebljuju za ciljeve građenja drumova, a naročito u terove iz kamenog uglja, polivinilhlorid unosi u procentnoj veličini od nekoliko desetih, na primer 0,2%, ili u vidu praha, ili rastvoren u kakvom podesnom rastvornom sredstvu kao što je metilenhlorid ili terno ulje. Ako se polivinilhlorid upotrebljuje u rastvoru u kakvom lako isparljivom rastvornom sredstvu, to se rastvorno sredstvo po mešanju rastvora sa vezujućim sredstvom podesno na povoljan način uklanja, n. pr. pomoću duvanja mešavine vrelom parom.

Usled čega proizilazi opisano osobeno dejstvo polivinilhlorida, do sada još nije poznato.

Ulične obloge izvedene po pronalasku tretiranim vezujućim sredstvom odlikuju se većom otpornošću i dalekosežno su neosetljive prema vremenskim uticajima a naročito prema niskim temperaturama. Tako na primer po Fraass-u određena tačka lomljivosti biva snižena dodatkom od 0,2% polivinilhlorida za 10—25° C (prema vrsti tera). Usled velike sposobnosti na gnječenje masa, izvedenih iz polivinilhloridom tretiranih terova i ispunjujućih materija, dalje je moguće, da se udeo uličnih obloga u ispunjujućoj masi poveća u odnosu na mešavine, koje su do sada smatrane kao upotrebive. Tako se na primer sa mešavinom od 85 delova ispune iz bazalnog praha sa 15 delova drumskog tera pomešanog sa 0,2% polivinilhlorida postiže ista plastičnost kao kod mešavine od 65 delova iste ispune sa 35 delova istoga katrana koji je obrađen bez dodatka polivi-

nilhlorida. Takođe i otpornost protiv vode uličnih obloga izvedenih sa vezujućim sredstvima po pronalasku pokazuje se znatno poboljšana.

Vredno je primetiti, da stepen žilavosti i tačka kapljivosti katrana samo neznatno bivaju uticani dodatkom polivinilhlorida, iz čega se dobija korist, da po pronalasku tretirana vezujuća sredstva bez daljeg mogu biti upotrebljena u okviru uobičajenih nači-

na za građenje drumova (u postupku prskanjem, mešanom makadamu i t. d.).

Patentni zahtev :

Vezujuće sredstvo za građenje drumova, naznačeno time, što se sastoji iz uličnog katrana koji sadrži nekoliko desetih procenata polivinilhlorida tretiranog hlorom.